

Diakonia-ammattikorkeakoulun sidosryhmälehti

HOIDA
VIESTI
VÄLITÄ
KUUNTELE

DIAKTORI

A person is sitting on a graffiti-covered ramp at night. The ramp is illuminated with orange and yellow lights, and the graffiti is in black and white. The person is wearing a dark jacket and pants. The background is dark with some distant lights.

JOTTA KENENKÄÄN EI TARVITSISI SYRJÄYTYÄ

Lasta ei voi ikinä kehua liikaa

Viestintä on seurakuntien suuri haaste

Järjestöihin satsaaminen kannattaa

Hyvinvointi tulee kanssaihmisistä

DIAKTORI

Diakonia-ammattikorkeakoulun
sidosryhmälehti

4 • 2008

Päätoimittaja: Jorma Niemelä

Toimituspäällikkö: Riitta Liede

Toimitus: Diakin medianomiopiskelijat
Sanne-Mari Laaksonen, Aino Tanhua ja
Vilhelmiina Vilhunen
Ohjaava opettaja: Riitta Liede

Toimitusneuvosto: Jorma Niemelä
(pj), Eila Hannula, Niina Hytönen,
Erja Heinämäki, Jari Helminen, Riitta
Leskinen, Riitta Leskinen, Eija Rantanen

Kannen kuva: Jirka Silander

Taitto: adWise

Painopaikka:
Vammalan Kirjapaino Oy
Painos: 6000 kpl
ISSN 1795-4991

Toimituksen osoite:
Diakonia-ammattikorkeakoulu (Diak)
Turun toimipaikka
Lustokatu 7
20380 Turku

Puh. 040 866 7336

Osoitteenmuutokset:
paula.saarinen@diak.fi

www.diak.fi

etunimi.sukunimi@diak.fi

TUTKIMUKSEN KEIHÄÄNKÄRJET

Jokaisen korkeakoulun tulee löytää omat vahvuusalueensa ja profiloitua omien erityisalojensa osajana. Diakilla on ollut alusta alkaen selkeä profiili. Tutkimus- ja kehityshankkeiden todettiin kuitenkin ”pulverisoituvan” helposti hämärään suohon, vaikka vuosittain oli yli sata hanketta.

Niinpä päädyttiin pohtimaan Diakin kärkialueita. Niiksi löydettiin seurakuntatyötä koskeva tutkimus- ja kehitystyö, hyvinvointipalveluiden kehittäminen ja kansalaisyhteiskunnan vahvistaminen. Kärkialueet nousevat Diakin missiosta ja strategisesta ajattelusta ja niitä yhdistää myös köyhyyden ja syrjäytymisen – tai kääntäen osallisuuden – tematiikka.

Monilla yksittäisillä hankkeilla on yhtymäkohtansa kaikkiin näihin ohjelmiin. Siitä huolimatta keskeisin ydin liittyy johonkin kolmesta ohjelmasta tai sitten hankkeen yhteistyökumppani määrittää, mihin ohjelma-alueeseen kuulutaan. Ensimmäisessä tutkimusohjelmassa yhteistyökumppanina ovat kirkko ja sitä lähellä olevat tahot, toisessa kunnat ja muu julkishallinto ja kolmannessa kansalaisjärjestöt.

Ohjelmallisessa tutkimus- ja kehitystyössä on monta sudenkuoppaa. Ne voivat eriytyä omiksi saarekkeikseen. Tiukalla seurannalla pyritään takaamaan, että ohjelmissa on aina vahva työelämäyhteys, vahva yhteys koulutukseen ja sen kehittämiseen sekä vahva yhteiskunnallinen tai kirkollinen relevanssi.

Toinen ongelma-alue liittyy rahoitukseen. Ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja kehitystoiminnan rahoitus on suuri haaste. Opetusministeri **Sari Sarkomaa** on sitoutunut ajamaan sille perusrahoitusta, ja pientä edistystä jo olikin valtion talousarviossa. Johtaja **Leena Vestala** opetusministeriöstä on korostanut ammattikorkeakoulujen t&k-toiminnan merkitystä, mutta todennut samalla, että Suomen Akatemian rahoitus ei kohtaa niitä tarpeita. Tekesin rahoitus huomioi aiempaa paremmin sosiaali- ja terveysalan, mutta ongelmia on siinäkin. EU-rahoitusta rahoittaa sen monimutkaisuus.

Nyt kun Suomen sektoritutkimusta uudistetaan, tulisi ammattikorkeakoulujen ja sektoritutkimuslaitosten tiivistää yhteistyötä. Niiden ja yliopistojen suhteet tutkimusyhteistyössä järjestyvät parhaiten – kuten selvitysmies **Jorma Rantanen** toteaa – toiminnallisen yhteistyön pohjalta kunkin toimissa oman tehtäväkuvansa ja pätevyysalueensa puitteissa.

Suomi nostettiin talouden taantumasta 1990-luvulla mm. panostamalla tutkimus- ja kehitystoimintaan. Suuri vaara kuitenkin on, että nyt uuden taantumien alkuvaiheissa mennään takapakkia t&k-rahoituksessa. Diak on pyrkinyt luomaan yhdessä työnantajien kanssa sellaisia työelämän oppimis- ja kehittämisympäristöjä, jotka eivät olisi suhdannevaihteluille kovin alttiita.

Tavoitteet ovat vaativia. Niissä etsitään kestävää innovointia, joka perustuu – **Antti Hautamäen** sanoin – eettisesti, sosiaalisesti, taloudellisesti ja ympäristöllisesti kestäville periaatteille.

PS 1. Diaktorin ilmestyminen keskeytyy toistaiseksi. Harkitsemme jatkossa sähköisiä ja muita vaihtoehtoja sidosryhmäviestinnällemme.

PS 2. Toivotan kaikille lukijoille Joulurauhaa ja menestyksellistä Uutta Vuotta!

Jorma Niemelä

Diakonia-ammattikorkeakoulun rehtori ■ jorma.niemela@diak.fi

KONKREETTISTA HYÖTYÄ KOULUTUKSEEN

Teksti: Riitta Liede
Kuva: Riitta Leskinen

Suunnittelija Hanna Hauta-aho

Ensi keväänä Diakissa vierailee KKA:n (Korkeakoulujen arviointineuvoston) arviointiryhmä tutustumassa Diakin laadunvarmistusjärjestelmään ja arvioimassa sen toimivuutta. Arviointiin sisältyy mm. eri henkilöstöryhmien, opiskelijoiden ja sidosryhmien haastatteluja.

Suunnittelija Hanna Hauta-aho, mikä on laadunvarmistusjärjestelmä?

Laadunvarmistusjärjestelmän käsite pohjautuu englanninkieliseen määritelmään ”quality assurance system”. Diakissa sillä tarkoitetaan laadunvarmistuksen menettelytavoista, vastuunjaosta ja prosesseista muodostuvaa kokonaisuutta.

Mitkä ovat sen tavoitteet?

Sen tehtäväksi on määritelty koulutukseen, tutkimus- ja kehittämistyöhön ja aluekehitykseen liittyvien keskeisten asioiden kuvaaminen. Lisäksi tehtävänä on Diakin johtamisen ja kehittämisen kannalta taroituksenmukaisen tiedon tuottaminen ja dokumentoiminen. Tavoitteena on, että järjestelmä kulkee mukana diakilaisten arjessa ja antaa jokaiselle työkaluja oman työn kehittämiseen.

Onko sillä jotain käytännön merkitystä opettajille / opiskelijoille?

Laadunvarmistusjärjestelmä tuottaa koulutuksen onnistumiseen liittyvää tietoa ja se on tietysti opettamisen kannalta olennaista. Palautteen perusteella löydetään alueita joita pitää parantaa ja hyvää palautetta saaneita toimintatapoja osataan ylläpitää ja vahvistaa. Järjestelmästä on konkreettista hyötyä koulutuksen laadun parantamisessa ja näin ollen myös koulutukseen osallistuville opiskelijoille.

Entä muille?

Toivottavasti se vahvistaa osaltaan yksiköiden yhteisiä toimintatapoja ja edistää näin henkilöstön ja opiskelijoiden tasapuolista ja oikeudenmukaista kohtelua yksiköstä riippumatta. Sidosryhmille se kertoo Diakin tahdosta toimia laadukkaana koulutuksen, tutkimuksen ja aluekehityksen puolesta.

Millaista suunnittelutyö on ollut?

Järjestelmän kehittämiseen osallistuminen on ollut haastava ja erittäin mielenkiintoinen prosessi. ■

■ www.diak.fi/laadunvarmistus

DIAKIN KANSAINVÄLINEN TULKKIHANKE SAI MITTAVAN EU-RAHOITUKSEN

Diakonia-ammattikorkeakoulun kansainvälinen tulkkihanke sai mittavan EU-rahoituksen vuosille 2008–2010.

Vielä loppuvuodesta käynnistyvässä, kokonaisbudjetiltaan 400 000 euron hankkeessa testataan ja luodaan käytäntöjä viittomakielen tulkkaukselle kansainvälisissä ympäristöissä. Hankkeen lopullisena tavoitteena on kouluttaa eurooppalaisia viittomakielen tulkkeja monikulttuuristen työympäristöjen vaatimiin ammattikäytäntöihin.

Puhuttujen kielten tulkit ovat jo pitkään tehneet yhteistyötä esimerkiksi kansainvälisissä konferensseissa. Viittomakielen tulkit sen sijaan ovat työskennelleet itsenäisesti, lähinnä oman asiakkaansa kanssa, vaikka

synergiaetuja yhteistyöstä olisi myös viittomakielen tulkkauksessa.

– Tulkkauspalvelun laatua voi parantaa merkittävästi hyödyntämällä yhteistyötä. Asiakasnäkökulmasta tulkkausyhteistyön tehostuminen on myös merkittävää, sillä tulevaisuudessa kuuroilla on kansainvälisiin työympäristöihin perehtyneitä viittomakielen tulkkeja paremmin saatavilla, toteaa Diakin Turun toimipaikan varakoulutusjohtaja **Sanna Uusipaikka**.

Viittomakielen tulkkeja kouluttava Diakonia-ammattikorkeakoulun Turun toimipaikka koordinoi alkavaa hanketta. Hankkeen partnerit ovat Hollannista, Unkarista ja Virosta. ■

■ www.turku.diak.fi

Kuva: Patrik Raski

Nopea ongelmiin puuttuminen voi estää nuoren syrjäytymisen

LASTA EI VOI IKINÄ KEHUA LIIKAA

Teksti: Aino Tanhua

Kuvat: Aino Tanhua, Jirka Silander

Lasten ja nuorten kohdatessa mielenterveydellisiä ongelmia niihin pitäisi puuttua heti. Parhaita keinoja puuttumiseen ovat eri tahojen yhteistyö ja vertaistukiryhmät.

Päivi Vuokila-Oikkosen mukaan kaikki lapset ja nuoret tarvitsevat aikuisten tukea.

– Ääritapauksissa lapsi voi joutua käymään terveydenhoitajalla, koulukuraattorilla, lastenpsykiatrilla, mielenterveystoimistossa ja vielä muillakin tahoilla, kuvailee nykytilannetta Diakonia-ammattikorkeakoulun tutkijayliopettaja **Päivi Vuokila-Oikkonen**.

Hänen mielestään lapsille tarkoitettujen palveluiden olisikin hyvä keskittyä yhteen paikkaan, kuten kouluun, jossa ne ovat helposti lasten saatavilla. Eri ammattilaisten pitäisi tehdä yhteistyötä lasten hyväksi heidän lähellään.

”Luokan pelleilläkään ei välttämättä ole helppoa.”

Myös vertaistuki on havaittu hyväksi hoitomenetelmäksi. Diakin hyvinvointipalvelujen tutkimusohjelmassa selvitetään muun muassa sitä, miten mielenterveysalalle suuntautuvat AMK-opiskelijat voisivat pyörittää vertaistukiryhmiä kouluissa.

Tutkimusohjelmassa ovat mukana myös Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu sekä kahdeksan peruskoulua eri puolilta Suomea. Yksi peruskouluista on Kaakkurin koulu Oulussa.

– Mielenterveydelliset ja sosiaaliset ongelmat näkyvät esimerkiksi poissaoloina sekä oppimis- ja käyttäytymisongelmina. Lapsi tai nuori syrjäytyy helposti yhteisöstä, vetäytyy toisten joukosta tai toimii aggressiivisesti toisia kohtaan, kuvailee apulaisrehtori **Kristiina Manninen**.

– Opiskelijat voisivat tarjota yhteistyötä esimerkiksi terveystiedon puitteissa sekä osallistua vanhempainiltoihin ja käytännön oppilashuoltoon, Manninen pohtii.

Oireiden huomaaminen on tärkeää

– Lasta ei voi ikinä kehua tai tukea liikaa. Kaikki lapset tarvitsevat tukea. Osa tarvitsee erikoistukea, ja heidät pitää kyetä tunnistamaan. Se on se olennainen kysymys, muistuttaa Vuokila-Oikkonen.

Jos ongelmia ei saada ehkäistyä ennakolta, niihin pitäisi hänen mielestään ainakin puuttua nopeasti. – Koulu on täynnä erilaisia rooleja, joiden taakse ongelmia piilotetaan. Hiljaisilla tytöillä ja luokan pelleilläkään ei välttämättä ole helppoa. Lapsesta kannattaa huolestua, jos hänen käyttäytymisensä muuttuu nopeasti. Hän voi olla haluton käymään koulussa, ja hänellä voi olla päänsärkyä ja mahakipuja.

– Tällä hetkellä koulun terveydenhoitaja on useimmiten avainasemassa. Häntä on helppo lähestyä ilman leimautumisen pelkoa. Lasten puheissa kuraattorin juttusille sen sijaan usein joudutaan. Kouluihin voitaisiinkin ottaa mielenterveyden edistämistä opiskelleita sosionomeja ja sairaanhoitajia terveydenhoitajan kavereiksi, Vuokila-Oikkonen suunnittelee.

Joitakin nuoria vaivaa emotionaalinen tyhjyys

Jokelan tapahtumat pysäyttivät pohtimaan nuorten ongelmia. Tutkijat Päivi Vuokila-Oikkonen ja **Kari Ruotsalainen** etsivät ratkaisua nuorten omista kommentteista.

Päivi Vuokila-Oikkonen tutkii nuorten hyvinvointia edistäviä asioita.

”Ilman tervettä sidettä muihin ihmisiin voi tuloksena olla emotionaalinen tyhjiys.”

– Aloimme miettiä mistä on kysymys ja päädyimme tutkimusten perusteella käsitteeseen emotionaalinen tyhjiys. Ja alustavien tulosten mukaan sillä näyttäisi olevan yhteyttä empatian puuttumiseen, ahdistukseen ja toivottomuuteen, kertoo Diakonia-ammattikorkeakoulun tutkijayliopettaja Päivi Vuokila-Oikkonen

Nuoruudessa tulevaisuuden pitäisi näyttää toiveikkaalta ja valoisaalta. Terve ihminen kykenee luottamaan muihin ja uskoo siihen, että asiat lopulta onnistuvat. Ilman tulevaisuudentoivoa nuoren voi sen sijaan vallata eksistentiaalinen ahdistus, ja ilman tervettä sidettä muihin ihmisiin voi tuloksena olla emotionaalinen tyhjiys.

– Empatia ja välittäminen syntyvät siitä, että lapsesta itsestään välitetään. Jos empatian tunne puuttuu, ihminen ei osaa arvioida, miltä hänen tekonsa toisista tuntuvat. Empatian puute varmaan liittyy näihin muihin ongelmiin, toteaa Vuokila-Oikkonen.

– Tukeminen ja kannustaminen auttavat lasta. Hänen kanssaan pitää ottaa myönteinen näkökulma. Voidaan pohtia, mitkä asiat ovat hänen elämässään hyvin, ja lähete sitten lisäämään sitä hyvää. ■

■ www.oulu.diak.fi

Nuoruudessa tulevaisuuden tulisi näyttää valoisaalta ja toiveikkaalta.

HÄPEÄ JARRUTTA PARANTUMISTA

Mielenterveydelliset ongelmat koetaan usein häpeällisinä. Häpeä voi leimata koko perhettä, ja käsittelemättömänä se voi jopa siirtyä sukupolvelta toiselle.

– Häpeän kokemuksesta pitäisi aina puhua, sillä se voi olla este kuntoutumiselle. Siitä seuraa taloudellisia vaikeuksia ja erilaisuuden kokemusta, jotka taas voivat johtaa yksinäisyyteen ja eristäytymiseen, **Päivi Vuokila-Oikkonen** selventää häpeän vaikutuksia.

– Häpeän tunne saattaa liittyä perheen kokonaistilanteeseen, siihen ettei lapsesta pidetä huolta. Lapset ja nuoret suojelevat vanhempiaan ja kotiaan viimeiseen saakka, lisää Kaakurin koulun apulaisrehtori **Kristiina Manninen**.

Mielenterveydellisistä sairauksista ei usein puhuta perheen

ulkopuolisille. Joissain tapauksissa niitä ei käsitellä myöskään perheen sisällä. Puhumattomana häpeä vain siirtyy eteenpäin.

– Se saattaa auttaa, että jotkut julkisuuden henkilöt ovat alkaneet puhua ongelmistaan. Nuoret tuntuvat myös entistä valmiimmilta puhumaan ja hyväksymään toisten pahaa oloa, Vuokila-Oikkonen arvelee.

– Nuoret tietävät hyvinvointiin ja mielenterveyteen vaikuttavista asioista enemmän kuin ennen. Tämän vuoksi he osaavat myös hakea apua entistä paremmin, toteaa Manninen. ■

SYRJÄYTYMISTÄ VASTAAN

Teksti: Riitta Liede

Kuvat: Riitta Liede, Jirka Silander

Diakonia-ammattikorkeakouluun on perustettu kolme laajaa tutkimuskokonaisuutta. Ne tähtäävät syrjäytymisen vastaiseen työhön kirkon, sosiaali- ja terveystalveluiden sekä kansalaisyhteiskunnan alueilla.

Vaikka huono-osaisuutta ja syrjäytymistä on ollut aina olemassa, yhteiskunnan muutokset ovat nostaneet ne taas ajankohtaisiksi.

– Tutkimusohjelmien tavoitteena on, että oikeasti pyritään vaikuttamaan tutkimuksella ja kehittämistyöllä syrjäytymiseen, sanoo Diakin tutkimusjohtaja **Sakari Kainulainen**.

– Samalla yritetään koko ajan peilata, mitä sellaista yhteiskunnassa on, mitä pitäisi viedä eteenpäin. Vuorovaikutus työelämän kanssa luo aidon keskustelufoorumin, josta nousee esiin tarpeita, joihin voidaan sitten tutkimuksella tuottaa tietoa ja kehittämistyöllä hakea ratkaisuja.

Esimerkkinä tutkimuksen ja käytännön kohtaamisesta Kainulainen mainitsee Helsingin kaupungin kanssa käynnistetyn yhteistyön, jossa haetaan ratkaisuja terveyskeskusten ns. haastavien asiakkaiden kohtaamiseen.

– Diakilla ja sen kumppaneilla on diakonian kautta kokemusta ja tietoa tältä alueelta.

– Yhteistyökumppaneiksi Diakin kanssa hakeutuu samoin ajattelevia ja samoihin päämääriin tähtäviä tahoja ja hyvästä yhteistyöstä syntyy yleensä myös hyvää tulosta.

Tutkimusohjelmat ovat nyt käynnistymisvaiheessa. Seuraavaksi on vuorossa niiden esittely ja välittäminen muille.

Kainulainen painottaa, että tutkimustoiminta ei kasaannu vain yhteen paikkaan, vaan hajautuu koko Diakiin niin maantieteellisesti kuin henkilöstöllisesti.

– Tutkimusohjelmat eivät ole mitään ilman lehtoreita ja kaikkea Diakin osaamista.

Ohjelmissa työskentelee lähivuosina yli kymmenen tutkijaa. He tekevät omaa tutkimustyötä, joka tukee samalla Diakin muita hankkeita ja tutkimuksellisia tavoitteita. ■

Tutkimusjohtaja Sakari Kainulainen.

DIAKIN TUTKIMUSOHJELMAT

OSALLISUUDEN EDISTÄMISEKSI

Kirkon tutkimusalue jäsentää kirkon yhteiskunnallista roolia sosiaalisen syrjäytymisen vastustajana ja osallisuuden edistäjänä. Keskeisiä ovat nuorten syrjäytymisen vastainen työ, yhteisöllisyys ja kirkon viestintä.

Tutkimus ja kehittämistyö palvelevat Diakin ohella Suomen ev.lut. kirkon keskushallintoa, hiippakuntia, seurakuntia ja seurakuntayhtymiä, taustaltaan kirkollisia tai kristillisiä säätiöitä ja yhdistyksiä sekä Suomessa toimivia vähemmistökirkkoja ja niitä lähellä olevia muita kristillisiä yhteisöjä.

HEIKOIMPIEN TUEKSI

Sosiaali- ja terveystalveluiden ohjelmassa korostuu hyvinvoinnin kääntöpuoli; pahoinvointi ja huono-osaisuus.

Työ kohdistuu ensisijaisesti erityispalveluihin, joiden asiakkaat ovat kaikkein heikoimmassa asemassa. Samalla kartoitetaan palvelujärjestelmän aukkokohtia, jotka koskettavat joko kaikkein haavoittuvimpia ryhmiä tai edesauttavat uusien syrjäytymisvaarassa olevien ryhmien syntymistä.

Keskeistä tässäkin on lasten ja nuorten syrjäytymisen vastainen työ.

IHMISEN KUULEMISEKSI

Kansalaisyhteiskunta vahvistaa ihmisten vaikutusmahdollisuuksia palvelujen käyttäjinä ja tuottajina, sekä heidän äänensä kuulemista niiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Erityisen tärkeitä ovat ne kansalaiset ja kansalaisryhmät, joiden yhteiskuntaan osallistuminen ja tunnustetuksi tuleminen on heikkoa ja vaikutusmahdollisuudet vähäiset.

Tutkimuskohteena on myös median valta sosiaalisten ryhmien ja ongelmien määrittelijänä, mutta toisaalta myös sen mahdollisuudet yhteisöjen voimaannuttajana. ■

KIRKKO SATSAA VARHAISNUORIIN

Teksti ja kuva: Sanne-Mari Laaksonen

MAAILMANKUVAA ALETAAN RAKENTAA JO ENNEN RIPPIKOULUIKÄÄ

Varhaisnuoret ovat kirkolle haasteellinen ikäryhmä. Kirkossa etsitään keinoja, joilla estettäisiin tyhjiön syntyminen ennen rippikouluikää.

– Ennen ajateltiin, että nuoret pääsevät miettimään asioita rippikoulussa. Mutta nykyään jo 10–13-vuotiaat muokkaavat ja rakentavat maailmankuvaansa ja tekevät päätöksiä, sanoo kirkon lapsi- ja nuorisotyön tutkijalehtori **Sami Ritokoski** Diakonia-ammattikorkeakoulusta.

– Tämä on ikävaihe, jossa heitä pitäisi tukea myös kirkon näkökulmasta. Jossain vaiheessa lapsuuden jumalankuva hylätään, mutta annetaanko mitään tilalle ennen rippikoulua. Varhaisnuorisoiässä lapsella pitäisi erityisesti olla aikuisia lähellä tukemassa ja antamassa turvaa, hän lisää.

Ritokoski aloitti tutkijalehtorin virassa tänä syksynä. Yksi hänen ensimmäisistä tehtävistään on tutkia varhaisnuorisotyötä.

– Kirkkohallitus antoi tehtävään starttirahaa. He toivoivat, että ensimmäinen toteutettava tutkimus liittyisi varhaisnuo-

risotyöhön. Tutkimus käsittelee varhaisnuorisotyön nykytilaa ja kartoittaa sen tulevaisuuden haasteita, Ritokoski kertoo.

Hän tekee 7–14-vuotiaiden parissa työskenteleville seurakuntien varhaisnuorisotyöntekijöille ja mahdollisesti myös kristillisille järjestöille kyselyn, jonka tavoitteena on saada tietoa vähintään sadasta seurakunnasta.

– Kartoitan kyselyssä sitä, missä varhaisnuorisotyössä tällä hetkellä mennään, mihin siinä panostetaan ja miten työtä halutaan tehdä tavoitteellisesti tulevaisuudessa.

Tutkimusta tarvitaan

Ritokosken mukaan tällä hetkellä on tarpeen tutkia varhaisnuorisotyötä.

– Seurakuntien työntekijät kyllä tietävät, mitkä metodit varhaisnuorisotyössä toimivat. Luulen, että kun se todistetaan tutkimuksen avulla, on sillä silloin enemmän painoarvoa esimerkiksi päätöksentekotasolla, Ritokoski tuumii.

– Uskon, että varhaisnuorisotyön tarpeeseen on havahduttu jo aiemmin, mutta nyt on ryhdytty käytännön toimiin.

Varhaisnuorisotyön parissa toimiminen on Ritokosken sydäntä lähellä, eikä se ole hänelle uutta. Ritokoski toimi projektsihteerinä kirkon varhaisnuorisotyön tutkimus- ja kehittämisprojekti KIVA:ssa, joka toimi vuosina 2000–2007. Projektin tarkoituksena oli nostaa varhaisnuorisotyö kirkon keskeisimmäksi kehittämisalueeksi. Diak toimi projektin yhtenä yhteistyötahona.

– KIVA-projektin arvokasta antia olivat Kiva juttu -julkaisut, joista kolmas julkaistaan tammikuussa 2009. Merkittävä projektin hedelmä on nyt käynnistynyt hanke, joka synnyttää Johdatus varhaisnuorisotyöhön -teoksen. Sen julkaisuajankohta on vuosien 2009–2010 aikana, Ritokoski tietää.

KIVA-projektin arvioinnissa korostui etenkin tarve varhaisnuorisotyön tutkimustoiminnan synnyttämisestä. ■

■ www.helsinki.diak.fi

Maarian seurakunnassa varhaisnuorille on järjestetty virkeää kerhotoimintaa, kuten 7-12-vuotiaille pojille suunnattu Koottavakerho. Kerhon vetäjänä toimii nuorisotyönohjaaja Hannele Keskitalo.

Landor työskentelee neljäntoista seurakunnan kanssa. Mikaelin seurakuntaan suunnitellaan uusia verkkosivuja Turun toimipaikan koulutuspalveluiden kanssa. Palaverissa Landorin kanssa kappalainen ja viestintävastaava Timo Hanttu.

SEURAKUNNAT SUUREN VIESTINTÄHAASTEEN EDESSÄ

Teksti ja kuvat: Sanne-Mari Laaksonen

Viestinnän lehtori Pär Landor sanoo harvoin nähneensä niin hyvää viestintästrategiaa kuin kirkolla on. Silti seurakuntien viestintä ei näyttänyt toimivan. Diakin Turun toimipaikassa alettiin pari vuotta sitten miettiä, mitä asian hyväksi voisi tehdä.

Seurakuntien viestinnän kehittäminen istui hyvin Diakonia-ammattikorkeakoulun profiiliin ja sen kehittämisen tehtävään. Prosessi käynnistyi pari vuotta sitten Diakin Turun toimipaikassa, jossa koulutetaan medianomeja viestinnän koulutusohjelmassa.

– Kävin tapaamassa kirkon ja seurakuntien eri tahoja ja kysyin, mitä viestinnällisiä taitoja niissä eniten tarvitaan, vai tarvitaanko mitään.

– Kaikista viestinnän taidoista oli huu-tava pula, kertoo viestinnän lehtori **Pär Landor**.

Esimerkiksi seurakuntien arkiviestintä paljastui Landorin mukaan oikeaksi sekameltsaksi. Uskottiin kovasti siihen, että viestintä hoituu itsestään.

Pär Landor kertoo aluksi pohtineensa, minkälaisista viestintätaidoista seurakunnille olisi eniten hyötyä.

– Päädyin siihen, että niitä ovat verkko-, kriisi- ja arkiviestintä sekä median koh-

taaminen. Tältä pohjalta aloimme rakentaa seurakunnille suunnattua täydennyskoulutusta.

Ensimmäinen koulutus pidettiin toista vuotta sitten.

– Tilaisuuteen osallistui Turun ja ympäristö kuntien seurakuntien henkilöstöä. Sen jälkeen tilausta koulutukselle tuli lisää. Nyt kysyntää on niin paljon, että täytyy miettiä, mistä saamme koulutukseen lisää resursseja.

Viestinnän käsikirjaa tarvitaan

Tällä hetkellä viestinnän lehtori Pär Landorin työnkuvaan kuuluu etenkin seurakuntien viestinnän koulutusta ja kehittämistä.

– Teen parasta aikaa töitä 14 seurakunnan kanssa. Keväällä minusta tuli 50-prosenttisesti tutkija. Koulutus ja kokeiluprosessit ovat nyt siinä vaiheessa, että täytyy

miettiä, mitä kaikesta saa kerättyä kansi-en väliin.

Landor on pohtinut, että yksi tutkimuskysymys voisi olla, parantavatko koulutus ja konsultointi todellisuudessa seurakuntien viestintää.

– Kokemukseni perusteella seurakunnissa olisi tarvetta modernille viestinnän käsikirjalle sekä eri seurakuntien viestinnän pelikirjalle, joka siis vastaisi viestintästrategiaa. Seurakuntien pitää miettiä, mitä viestitään, kenelle viestitään ja miten se hoidetaan, Landor tietää.

Niissä seurakunnissa, joiden johtajat ovat ymmärtäneet, että viestinnällä on tärkeä rooli johtamisen ja hallinnoimisen keinona, on Landorin mukaan päästy pitkälle.

– Hyviä esimerkkejä ovat Uudenkaupungin, Loimaan ja Mikaelin seurakunnat. On ollut hieno nähdä, miten niissä porukan katseet ovat kirkastuneet koulutuksen myötä, Landor toteaa.

Kokopäiväistä työtä

Kirkko on alkanut Landorin mukaan ymmärtää viestinnän merkityksen.

– Tällä hetkellä kirkolla on menossa esimerkiksi monta hyvää verkkoprojektia.

Viestinnän rooli ei saa kuitenkaan jäädä vain hetken hurmaksi.

– Se on kokopäiväistä työtä ja seurakuntien täytyy sopia, keiden vastuulla ovat esimerkiksi verkkosivujen päivitykset ja miten paljon viestintään pystytään panostamaan, Landor muistuttaa.

Hänen mielestään Diakin rooli seurakuntien kouluttajana on perusteltua, sillä Diakilla on keskeinen rooli kirkon kanssa muillakin koulutusaloilla.

Diakin pitäisi Landorin mukaan satsata myös tulevien seurakuntatyöntekijöiden viestintäkouluttamiseen jo opiskeluvaiheessa.

– Diakin toimipaikoista valmistuu esimerkiksi diakoneja. Olisi hassua, jos omassa talossa ei olisi opintosuunnitelmassa viestinnällistä koulutusta, vaan Turun Diak antaisi sitä valmistuneille diakoneille vasta täydennyskoulutuksena, Landor pohtii. ■

■ www.turku.diak.fi

KIRKOLLISEN VIESTINNÄN RATKAISUJA

Diakin Turun toimipaikka tarjoaa seurakunnille ja kristillisille yhteisöille monipuolista viestinnän täydennyskoulutusta ja konsultointia. Koulutusten teemoja ovat muun muassa:

- Kristillisten yhteisöjen viestintä
- Muutosviestintä yhdistyissä seurakunnissa
- Seurakuntien verkkoviestintä
- Kriisiviestintä ja median kohtaaminen

■ www.turku.diak.fi/palveludiak

SEURAKUNTIEN FUUSIOT VIESTINNÄLLINEN HAASTE

Teksti: Sanne-Mari Laaksonen

Tarve viestinnän kehittämiseksi on voinut seurakuntien fuusioitumisen myötä. Uudenkaupungin, Kalannin, Lokalahden ja Pyhämaan seurakunnat yhdistyvät vuoden alussa yhdeksi Uudenkaupungin seurakunnaksi.

Lokalahden kirkkoherra **Esa Mierlahti** näkee uuden tilanteen myös viestinnän kannalta haasteena.

– Tähän asti seurakuntayhtymässä on toiminut neljä erikokoista ja toiminnallisesti itsenäistä seurakuntaa, jotka ovat hoitaneet viestintää omalla tavallaan ja omilla resursseillaan. Eri työkalutuuriin yhdistäminen on haaste varsinkin sisäiselle viestinnälle, hän sanoo.

Seurakuntayhtymä sai Landorin kouluttajakseen viime keväänä.

– Hän on saanut meidät innostumaan viestinnästä ja ymmärtämään, että se on merkittävä asia seurakunnan perustehtävän kannalta, ja että viestintä on yhteisöllinen asia, jossa tarvitaan täsmäkoulutusta koko työyhteisölle, Mierlahti toteaa.

Diakin Turun toimipaikan ja Uudenkaupungin seurakuntayhtymän yhteistyö on kulminoitunut kahteen erilliseen projektiin, uuden tiedottajan rekrytointiin ja verkkosivujen tekemiseen uudelle seurakunnalle.

Seurakuntien viestintäkonsulttina ja -kouluttajana työskentelevän Pär Landorin mukaan viestintä on kaiken A ja O. Kirkolla on hänen mukaansa vielä paljon opittavaa viestintätaidoissa.

– Landor on ollut mukana tiedottajan rekrytointiprosessissa. Yhteistyömme jatkuu, kun hän valmistaa työyhteisöä ottamaan tiedottajan vastaan ja perehdyttää tämän seurakunnan ja kirkon toimintaan tiedottamisen näkökulmasta, Mierlahti sanoo.

Uusien verkkosivujen ensimmäisen version pitäisi olla valmiina vuoden alusta.

– Landor on tehnyt meille selväksi, että verkon merkitys on suuri, Mierlahti toteaa.

Landorinkin mielestä on ollut hienoa nähdä, että asia ymmärretään ja siihen halutaan tarttua. ■

■ www.pori.diak.fi

KIRKKOON VOI LIITTYÄ PIAN NETISSÄ

Teksti: Sanne-Mari Laaksonen

Porin seurakuntayhtymässä oli pohdittu jo pitkään, mikä olisi paras tapa olla läsnä verkossa. Siellä, missä ihmiset nykyään ovat. Uusi yhteys on tarkoitus avata vielä joulukuun aikana.

Www-sivuilta, Kirkko porissa, löytyy pian muun muassa Liity kirkkoon -osio, jossa kirkkoon voi liittyä Internetin kautta.

– Sivujen kautta voi liittyä Porin seurakuntayhtymän jäseneksi. Jatkossa haluaisimme rakentaa sivut sellaisiksi, että niiden kautta voi liittyä mihin tahansa Suomen seurakuntaan, Porin seurakunnan yhteisen seurakuntatyön päällikkö **Jari Suvila** kertoo.

– Mielellämme etsimmekin seurakuntien piiristä verkoston, joka sivujen au-

etua lähtee kehittämään kanssamme tällaista verkkosivukonseptia eteenpäin.

Erilaisia lähestymistapoja

Porin seurakuntayhtymä tilasi uudenlaiset interaktiiviset verkkosivut Diakonia-ammattikorkeakoulun Turun toimipaikalta. Sivujen päällimmäinen tarkoitus on seurakunnan pääsy lähemmäs ihmistä.

– Tuntuu kummalta, jos kirkko ei olisi nyt verkossa, siellä missä ihmiset ovat, pohtii Suvila.

Porissa on panostettu uusien verkkosivujen sisältöön.

– Mietimme, miten lähestyä verkossa ihmistä. Luovuimme ajatuksesta, että A4-paperit siirretään nettiin. Sen sijaan uusille sivuille on tulossa kuvan, videon ja äänen keinoin erilaisia lähestymistapoja seurakunnan asioihin, Suvila paljastaa.

– Verkkosivuilta löytyy esimerkiksi piispan ja kadunihmisten, kuten nuorten, puheenvuoroja kirkosta ja siitä mitä se heille merkitsee, Suvila kertoo. ■

■ www.pori.diak.fi

Työharjoittelu EkoKuopiolla on innostanut Mika Nyssöstä jatkamaan tulevaisuudessa asiakaspalvelualalla.

SAA OLLA MUKANA JA TEHDÄ JOTAKIN

Teksti ja kuvat: Vilhelmiina Vilhunen

EkoKuopion Neulamäen tiloissa on hiljainen päivä. Muutamia asiakkaita kiertelee vaatteiden ja huonekalujen seassa. Kassan takana hääräilee iloinen Mika Nyssönen.

– Tosi paljon tämä on minulle antanut. Ennen olin aika arka ihmisten suhteen, enkä mielellään jutellut vieraiden kanssa. Vähän jännitti aluksi, mutta on se mukava huomata, että hyvinhän tämä luonnistuu.

Mika hankkii koulutuksen

Mika on opiskellut ammattikoulussa pintakäsittelyalaa. Hänelle tuli kuitenkin allergia, jonka seurauksena hän joutui työttömäksi. Työvoimatoimisto auttoi Mikaa hakemaan työharjoittelupaikkaa EkoKuopiolta.

– Puolitoista vuotta on nyt takana päin. Myymälän puolella olen päivät touhuillut, ja sitten on vielä tuo postipalvelu täällä samoissa tiloissa. Siihen me saatiin parin päivän koulutus ja siltä pohjalta sitä hoidetaan. Työntekijät täällä vaihtuvat paljon, mutta nyt on hyvä porukka. Olen pärjännyt ja viihtynyt ihan mukavasti.

Mikan sopimus päättyy pian, mutta tasuun jää myymälätutkinto, jonka hän on opiskellut yhteistyössä Pohjois-Savon ammatti- ja aikuisopiston kanssa.

– Mukavaa, että olen voinut kouluttautua näin. Minulle itselleni tämä maksaa 250 euroa, ja sillä saan vuodessa paperit. Kela tukee harjoittelua työmarkkinatuella.

Mika aikoo tulevaisuudessa jatkaa asiakaspalvelualalla.

– Kauppaan tai minne vaan pääsenkin. Kunhan saa vaan olla näin, että tutustuu ihmisiin ja saa olla niiden kanssa tekemisissä.

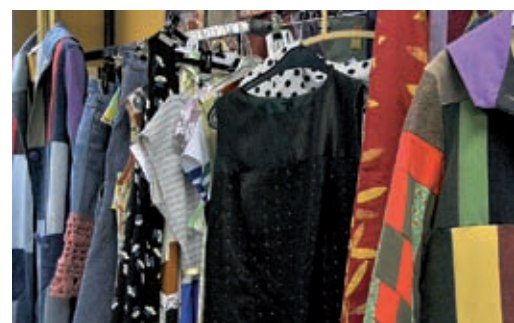
Päiville työ on kuntouttavaa

Päivi Kinnunen on juuri lopettamassa nelituntista työpäiväänsä, johon kuuluu EkoKuopion tilojen siistiminen. Vielä on yksi huone luuttuamatta.

– Työvuoro on hyvän mittainen. Ennen oli kahdeksan tuntia, eikä sitä meinnannut jaksaa.

EkoKuopio on työllistänyt Päivin aikaisemminkin muun muassa keittiön puolelle, mutta hän joutui silloin lopettamaan alkoholin käytön vuoksi.

– On tämä mahdollisuus, että sain vielä

”Oli tämä mahdollisuus, että sain vielä tulla tänne.”

Työskentely EkoKuopiolla tuo järjestystä Päivi Kinnusen arkeen.

tulla tänne. Taitaa olla vuoden verran kun olen ollut juomatta. Yhtään tippaa en enää ottanut.

Päivillä on takanaan muutamia työsäolajaksoja sekä pitempiaikaista työttömyyttä. Hänellä on laitoshoitajan tutkinto. Ongelmakseen Päivi kokee sen, ettei ole mielestään kovin sosiaalinen. Kyky kontaktien ottamiseen on kuitenkin nyt parantunut.

Päivi pitää EkoKuopiolla tekemästään työstä. Mukavinta on ollut keittiöllä ja siivotessa. Hän kokee tällaisen toiminnan erityisen tärkeäksi.

– Pääsee elämässä eteen päin. Saa olla mukana tässä ja tehdä jotakin.

EkoKuopion tilat kiiltävät, kun Päivi lopettaa työnsä. Pieni suun liike, ehkä hymy, ja sitten kotiin. ■

”Toiminta on pitkälti välittämisen, osallisuuden, jaksamisen ja toivon tuottamista.”

JÄRJESTÖIHIN SATSAAMINEN KANNATTAÄ

Julkinen sektori ja kunnat kiristelevät rahapussien nyörejä, kun pitäisi avustaa järjestötoimintaa.

– Järjestötoiminnalle osoitetut tuet ovat edullinen ratkaisu kunnalle, uskoo tutkijayliopettaja **Keijo Piirainen**. Hän johtaa sosiaali- ja terveysalan kehittämisverkosto -hankkeen Pieksämäen tutkimusosuutta, jossa etsitään perusteluja sille, miksi järjestöjä tarvitaan ja miksi niitä kannattaa avustaa. Esimerkkitapauksina tutkimuksessa on kolme erityyppistä kuopiolaista järjestöä: EkoKuopio, Setlementti Puijola ja Petosen asukastupa sekä Kuopion reumayhdistys.

– Tutkimamme EkoKuopion taloudelliset vaikutukset ovat selkeästi nähtävissä, koska se on työllistävää toimintaa. Erilaisten palkkaus- ja tukijärjestelmien avulla työllistettyjen ihmisten henkilökohtainen tulotaso nousee. Tällöin he tarvitsevat vähemmän muita tukia, kuten toimeentulotukea. Voidaan myös olettaa, että tarve sosiaali- ja terveyspalveluihin vähenee. Kaiken lisäksi heidän verotettavat tulonsa palautuvat kunnallistalouteen tulojen jäädessä alle 12 000 euroa vuodessa.

Taloudellinen näkökulma ei kuitenkaan ole Piiraisen mielestä se lähikohtainen perustelu järjestötoiminnan kannattavuudelle.

– Toki hyvinvoinnin lisääntyminenkin on tärkeä asia, mutta jos ajatellaan kunnan halukkuutta tukea järjestötoimintaa, niin taloudellisilla seikoilla on merkitystä. Järjestöjen odotetaan pystyvän tuottamaan toimintansa itse.

Elämänlaatua parantavaa toimintaa

– Kuopion reumayhdistyksen tai Setlementti Puijolan toiminta on pitkälti tällaista välittämisen, osallisuuden, jaksamisen ja toivon tuottamista, eli elämänlaatuun vaikuttavaa toimintaa. Sitä on vaikeampi osoittaa kuin taloudellista kannattavuutta. Tällaisten järjestöjen on kuitenkin tärkeä saada avustuksia toimintansa ylläpitämiseksi.

Tapa, jolla kokemuksia elämänhallinnan parantumisesta tai sosiaalisen vuorovaikutuksen lisääntymisestä voi saada, on vielä kehittelyn alla.

– Päihde- ja mielenterveystaustaisille ihmisille ei oikein sovi sellainen rasti ruutuun -kysely, että kun aloitit niin tilanne oli tämä ja nyt se on tämä. Lisäksi hyvinvointiin voivat taustalla vaikuttaa muutkin tekijät kuin pelkästään järjestötoiminta. ■

■ www.pieksamaki.diak.fi

TYÖLLISTYMISTÄ JA HYVINVOINTIA ARJESSA

EkoKuopio on työvalmennuskeskus, jossa tuetaan yksilöä työllistymisessä ja kuntoutumisessa jatkopoluille joko työelämään tai koulutukseen. Sen tavoitteita ovat myös sosiaalisen hyvinvoinnin lisääminen ja yksilön elämänlaadun parantaminen.

EkoKuopio toimii yhteistyössä muun muassa Kuopion Työvoimatoimiston, sosiaali- ja terveystoimen, Kelan, oppilaitosten ja kolmannen sektorin kanssa. ■

Seurakunnissa pohditaan
miten lisätä yhteisöllisyyttä

KETKÄ ME?

Nykypäivän yhteiskunnassa seurakuntien merkitys ihmisille on vähentynyt. Moni tuntee itsensä ulkopuoliseksi ja arvioi kirkkoon kuulumistaan uudelleen.

Teksti ja kuvat: Vilhelmiina Vilhunen

Nykypäivän yhteiskunnassa seurakuntien merkitys ihmisille on vähentynyt. Moni tuntee itsensä ulkopuoliseksi ja arvioi kirkkoon kuulumistaan uudelleen.

Päivi Thitz Diakonia-ammattikorkeakoulun Pieksämäen yksiköstä on pohtinut artikkeliväitöskirjaa diakonian yhteisöllisyydestä tehdessään muun muassa sitä, kenelle yhteisöllisyyden rakentaminen seurakunnissa kuuluu.

– Kirkolla on Suomessa hyvä työntekijärakenne, mistä johtuen toiminta on muotoutunut työntekijäkeskeiseksi ja usein työntekijöidensä näköiseksi. Ihmisten pitäisi myös itse olla rakentamassa seurakuntaa yhteisöksi, joka olisi mielekäs ja tärkeä.

Perinteisesti seurakuntalainen on osallistunut työntekijän järjestämiin tilaisuuksiin tai toiminut vapaaehtoisena apulaisena työntekijän suunnittelemissa asioissa. Tästä on pitkä askel kohti jäsenen omaa aktiivisuutta.

– Kirkon strategiasta huomaa, että muutosta haetaan. Siinä käytetään sellaisia ilmauksia, kuin meidän kirkko, me yhdessä ja me huolehdimme. Minusta tuntuu, etteivät puhe ja tarkoitus ole linjassa keskenään. Me-sanalla mielestäni puhutellaan yhä pääosin työntekijöitä, jolloin jäsenen rooli ja paikka yhteisöllisyyden rakentamisessa jää melko näkymättömäksi.

Yhteisön pitää uudistua

Väitöskirjassaan Thitz tarkastelee yhteisöllisyyttä erityisesti maaseutuseurakuntien näkökulmasta.

– Nuoremmat sukupolvet eivät enää samalla tavalla kasva kiinni seurakuntayhteisöön, ja sitten on niitä ikääntyneitä ihmisiä, jotka asuvat kaukana toisistaan. Yhteisöllisyys ei ole enää itsestäänselvyys edes maaseudulla, vaan sen säilymistä on vahvistettava ja sen toteuttamiseen on tarjottava uusia mahdollisuuksia.

Usein kuulee puhuttavan kirkon korkeasta kynnyksestä: kel-

Päivi Thitzin mielestä me-sanalla puhutellaan seurakunnissa yhä pääosin työntekijöitä, ei niinkään jäseniä.

po seurakuntalaisen ja yhteisön jäsenen pitäisi täyttää tietyt kriteerit. Thitzin mielestä sitä kirkon sanomaa pitäisi vahvistaa, jonka mukaan ovet ovat auki kaikkien tulla.

– Kaikki ovat samalla viivalla, ja jokaisella on paikka ja arvo. Tänä päivänä medially on suuri valta. Ilosanoma yhteisestä huolenpidosta ei ylitä uutiskynnystä, mutta se ylittää, jos joku esimerkiksi on kieltäytynyt tekemästä töitä kollegansa kanssa. Strategia painottaa seurakuntien ja jokaisen jäsenen aktiivisuutta viestin viemisessä sekä henkilökohtaisella tasolla että erilaisten viestimien kautta.

Kirkko on haasteiden edessä, kun siihen ei enää haluta kuulua vain tavan vuoksi. Moni pohtii seurakunnan henkilökohtaista merkitystä aivan uudella tavalla, eikä yhteisöllisyyttä silloin korosteta turhaan.

”Sitä kirkon sanomaa pitäisi vahvistaa, jonka mukaan ovet ovat auki kaikkien tulla.”

– Ei välttämättä ajatella, että voitaisiin aktiivisemmin tuoda esille omia ajatuksia ja ideoita. Jos halutaan, että kirkko säilyy tällaisena suomalaisten yhteisönä, joltain pitää tehdä toisin.

Kuntaliitosten myötä syntyneet seurakuntaliitokset vaikeuttavat yhteisöllisyyden syntymistä entisestään.

– Emme ehkä voi jakaa yhteistä identiteettiä 25 000 seurakuntalaisen kanssa. Kenties voimme kuitenkin ajatella kuuluvamme esimerkiksi 80 hengen jumalanpalvelusyhteisöön. Panostamalla pienempiin toiminnallisiin joukkoihin voisi olla mahdollista löytää joku yhteenkuulumisen tunne ihmisten kesken.

■ www.pieksamaki.diak.fi

HYVINVOINTI TULEE KANSSAIHMISISTÄ

Teksti ja kuva: Aino Tanhua

Sosiaaliset suhteet ovat ihmisen onnellisuuden perusta, uskoo dosentti Heikki Hiilamo. Myös työpaikalla ja koululla on suuri rooli hyvinvoinnin luomisessa.

Mitä ihmisen hyvinvointi tarkoittaa?

– Tutkijan näkökulmasta asiaa voi pohtia joko objektiivisella tai subjektiivisella mittarilla. Subjektiivinen on se, että kysytään ihmiseltä, voiko hän hyvin. Se on tietysti hyvin vahva mittari. Sitteen taas hyvinvointi ajatellaan usein niin, että se on pahoinvoinnin poissaoloa. Eli ihminen voi hyvin, kun hänellä ei ole esimerkiksi sairautta tai muuta puutetta perustarpeissa.

Millä tavoin ihmisen hyvinvointia voi tukea?

– Itseäni viehättää aika paljon filosofi Emmanuel Levinasin ajatus siitä, että toisen ihmisen elämä on itse asiassa tärkeämpi kuin minun elämäni, ja että toinen ihminen on tavallaan minun peilini. Ihminen ei ole olemassa ilman toista ihmistä.

– Hyvinvointi siis muodostuu sosiaalisessa vuorovaikutuksessa. Toiset ihmiset ovat kaikkein tärkeimpiä sen hyvinvoinnin turvaamisessa. Jos ajatellaan työkäisiä ihmisiä, niin se että on työpaikka lisää myös hirveästi ihmisen hyvinvointia työttömyyteen verrattuna.

Panostetaanko kouluterveydenhuollossa tarpeeksi oppilaan hyvinvointiin?

– Hyvinvointivaltion kultaisella kaudella ajateltiin, että koulutuksen tärkeä tehtävä on turvata tietynlainen mahdollisuuksien tasarvo. Siihen liittyi myös se, että kehitettiin koulujen hyvinvointipalveluja. Nykyisin koulut ovat ehkä enemmän osa kilpailukykyprojektia, jossa korostetaan oppimistuloksia.

– Jos lähdetään siitä, että opettajan tehtävä on opettaa tietoja ja taitoja, eikä parantaa lasten hyvinvointia tai ottaa huomioon sosiaalisia tekijöitä, niin se on selvä ongelma. Voi olla, että nämä koulusurmat saavat liikkeelle uudenlaista ajattelua siitä, että pitäisi kuitenkin miettiä hyvinvointiasioista kouluissa.

– Kouluterveydenhoito näyttäisi olevan erityisen tärkeä nuoren psyykkisen hyvinvoinnin kannalta. Koulun terveydenhoitajalle voi mennä helposti puhumaan ilman leimautumisen pelkoa.

Onko hyvinvointi jotenkin muuttunut ajan mittaan?

– Jos katsotaan onnellisuuden näkökulmasta, niin ei siinä kovin ihmeellisiä muutoksia ole tapahtunut. Talouskasvu ei välttämättä lisää ihmisten onnellisuutta, mikä on aika itsestään selvä tulos. ■

Heikki Hiilamo, 44, Diak Etelän yksikönjohtaja.

Asuu omakotitalossa Helsingissä. Perheeseen kuuluvat vaimo ja viisi lasta.

Pitää huolta omasta hyvinvoinnistaan liikkumalla ja lukemalla.

Parasta talvessa Hiilamon mielestä on se, että voi laittaa takkaan tulen kun ulkona on kylmää ja pimeää. Ikäviä puolia ovat nimenomaan kylmyys ja pimeys, sekä nykyään lumen puute.

Kuva: Timo Jakonen

Rehtori Jorma Niemelän puhe tulkattiin viitotulle puheelle ja viittomakielelle.

DIAK TURKU 10 VUOTTA

Diakin Turun toimipaikka juhli kymmenvuotista taivaltaan 21. marraskuuta. Toimipaikasta on kehittynyt tuona aikana arvostettu journalistikouluttaja ja viittomakielen tulkikoulutuksen edelläkävijä.

Diakin Turun toimipaikka on kymmenen vuoden olemassaolonsa aikana vahvistanut asemansa valtakunnallisesti tunnustettuna toimittajakouluttajana sekä viittomakielen tulkikouluttajana. Diak koordinoi muun muassa viestinnän alan koulutushankkeita Namibiassa, Tansaniassa ja Palestiinalaisalueilla sekä Euroopan-laajuista, EU:n rahoittamaa viittomakielialan hanketta IISE:ä sekä kansainvälisesti uraauurtavaa viittomakielen mobiilitulkki-hanketta.

Korkeakoulun painopisteisiin kuuluvat esteetön kommunikaatio, viestintäteknologian soveltaminen sekä osallistaminen ja kansalaisvaikuttaminen.

Vuosijuhlan yhteydessä järjestettiin journalistiseminaari ja sen yhteydessä Palestiina-aiheinen valokuvanäyttely, joka liittyy Diakin monivuotiseen mediakasvatus- ja koulutushankkeeseen Betlehemissä. Viittomakielen tulkkiseminaarissa kurkistettiin tulkikoulutuksen juurilta tulevaisuuden näkymiin. Tähän seminaariin liittyi näyttely tulkikoulutuksen historiasta nykypäivään. ■

LASTENSUOJELUN LAATUPÄIVÄT

Lastensuojelun laadun perusvaatimukseen keskittyvä seminaarisarja järjestetään vuoden 2009 aikana eri puolilla Suomea. Kohderyhmiä ovat lasten ja nuorten hyvinvointipoliitikasta ja lastensuojelusta vastaavat päättäjät sekä lasten parissa tavalla tai toisella työskentelevät. Järjestäjinä ovat Kuntaliitto, Stakes, Diak, lääninhallitukset sekä sosiaalialan osaamiskeskukset. Yhteistyölehtorina on Sirkka Rouso Diak Etelä Järvenpäästä.

Tampere ti 10.2. (Pikassos), Kuopio ti 17.2. (ISO), Helsinki ti 24.2. (Socca), Turku ti 3.3. (Vasso), Lappeenranta ti 31.3. (Socom), Jyväskylä ti 21.4. (Koske).

■ Seminaarisarjalle avataan omat sivut:
www.lastensuojelunlaatupivat.fi

TUKEA OPISKELIJAN KRIISEIHIN

Diak Etelän Helsingin toimipaikassa aloitetaan ensi vuoden alussa uusi Mielellään-hanke, jossa luodaan toimintamalleja opintojen esteettömyyteen niille AMK-opiskelijoille, joiden opintojen etenemisessä on ongelmia erilaisten elämänsä kriisien, jaksamis- tai mielenterveysongelmien vuoksi.

Ongelmat saattavat pitkittää kohtuuttomasti tutkinnon valmistusta tai johtaa opintojen keskeytykseen ja vaikeuttaa vakavasti opiskelijan mahdollisuuksia saada tutkintonsa valmiiksi.

Jos opiskelija saa kriiseihinsä asianmukaista tukea, voidaan niistä selvitä ja elämän erilaiset kriisit voivat kääntyä myös voimavaraksi ja oman persoonallisen ja ammatillisen kasvun välineeksi.

Hankkeen kohderyhmän muodostavat Diakin ja Laurean opiskelijat sekä välillisesti molempien henkilöstö, erityisesti opiskelijahuollon palveluista vastaava henkilöstö. Hankkeessa hyödynnetään aiempia kokemuksia ja hankkeita, jotka ovat liittyneet korkeakouluopiskelijan tukemiseen. Siihen liittyy myös kartoituksia, joiden pohjalta luodaan ryhmätoimintaan liittyvä malli pilotointia varten.

Opetusministeriön rahoittama hanke ajoittuu vuosille 2009–2011.

■ www.helsinki.diak.fi
■ marjaana.marttila@diak.fi

IKÄÄNTYVIEN SEKSUAALISUUS VOI OLLA VAIKEA ASIA HOITOTYÖSSÄ

– En minä nyt mittää erikoista mieti, hommat on tehtävä, eikä sitä kerkee kaikkiin kotkotuksiin mukkaa. Pistän peiton päälle ja sanon, että nyt nukkumaan, eläkä siinä seksillä hupsuttele.

Näin kuvailee suhtautumistaan asiakkaidensa seksuaalisuuteen eräs hoitotyön ammattilainen THM **Eija Rautasalon** väitöskirja-aineistossa. Hänen tuore gerontologian ja kansanterveyden väitöksensä tutkii hoitotyön ammattilaisten näkemyksiä ikääntyvien ihmisten seksuaalisuudesta ja sitä, miten hoitotyön ammattilaiset ottavat huomioon ja ratkaisevat hoitotyössä tilanteita, joihin liittyy ikääntyvien ihmisten seksuaalisuuden ilmuksia.

Hoitotyön ammattilaiset kertoivat, että he olivat kohdanneet hoitotyössä pelkästään heteroseksuaalisesti suuntautuneita ikääntyviä ihmisiä. Haastateltavat sanoivat, että jotkut ikääntyneet ihmiset voivat olla homoseksuaalisia, mutta ne olivat ”piilojuttuja”.

– Homoseksuaalisuuden nähtiin tulevan esille tulevaisuuden asiana ikääntyneiden ihmisten hoitotyön kohtaamisissa ja siihen tuli valmistautua, Rautasalo kertoo.

Seksuaalisuuteen liittyvät menneisyyden kipeät tapahtumat voivat tulla esiin peitetysti ja aiheuttaa ikääntyville ihmisille, erityisesti naisille, pelkoa ja ahdistusta. Haastateltavat pitivätkin tärkeänä, että ikääntyvät ihmiset ohjattaisiin seksuaaliterapiaan aina tarvittaessa.

Ammattilaiset joutuvat pohtimaan paljon myös omia seksuaalisuuteen liittyviä tunteitaan, mielipiteitään ja asenteitaan, ennen kuin he ovat valmiita kohtaamaan ikääntyvien ihmisten seksuaalisuuden ilmuksia.

Eija Rautasalo työskentelee Diak Idässä Pieksämäellä hoitotyön lehtorina.

Eija Rautasalo

JULKAISUJA

Rautasalo, Eija

Hoitotyön ammattilaisten näkemyksiä ikääntyvien ihmisten seksuaalisuudesta

Hoitotyön ammattilaisten käsitysten mukaan ikääntyvien ihmisten seksuaalisuus koetaan kokonaisvaltaiseksi ja olennaiseksi osaksi elämää. Elämäkokemus tuo ikääntyvien ihmisten seksuaalisuuteen ja sen ilmentämiseen uusia sävyjä, mahdollisuuksia ja painotuksia.

Diakin julkaisu A

(Väitöskirja)

Korhonen, Saira

Ohjaus siinä sivussa

Työelämässä toimivien ohjaajien kokemuksia sosionomi (AMK) -opiskelijoiden harjoittelun ohjauksesta.

Tulokset nostavat esiin ohjauskokemusten ydinsisältöjä, jotka liittyvät työkontekstiin, vuorovaikutukseen, ohjausstrategiaan ja ohjausidentiteettiin.

Diakin julkaisu A

Ilmestynyt myös verkkojulkaisuna.

Noppi, Eija (toim.)

Monialaiset verkostot perheitä tukemassa

Perheiden kokemuksia hyvinvointia vahvistavista hankkeista. Artikkeleissa kuvataan lapsiperheitä tukevia ja perheiden hyvinvointia edistäviä työmenetelmiä. Ennaltaehkäisevän perhetyön merkitystä tarkastellaan nuorten vanhempien, isien ja uusperheiden näkökulmasta. Artikkeleissa pohditaan myös työnohjauksen merkitystä perhetyötä tekevien työssä jaksamisen ja työn mielekkyyden turvaajana.

Diakin julkaisu, B

Pesonen, Helena

Omalle yrittäjäuralle maahanmuuttajanainen: Maahanmuuttajataustaisten naisten yrittäjävalmiuksien kehittäminen

Maahanmuuttajataustaisten naisten yrittäjävalmiuksien kehittämisprojektiin toteutusta ja tuloksia. Projektin tuloksena syntyi maahanmuuttajille yrittäjävalmennuksen malli, joka koostuu niin teoriapainotteisesta opetuksesta kuin mentoroinnista.

Diakin julkaisu C

Ilmestynyt verkkojulkaisuna

Manninen Anja
STAGE

Vanhustyö – tulevaisuuden toiveammatti?

Vanhustyön palvelu- ja osaamistarpeita Itä-Suomessa ja olemassa olevaa koulutusta Itä-Suomen alueella ja Karjalassa. Tavoitteena on mallintaa vaihtoehtoisia koulutusmalleja sosiaali-, terveys- ja diakonia-alojen AMK-koulutukseen sekä luoda kansainvälistä yhteistyötä. Esitellään ja verrataan Iso-Britannian, Tanskan, Venäjän ja Suomen ikääntyvien palveluja ja vanhustyöhön valmentavaa koulutusta.

Diakin julkaisu D

Ilmestynyt verkkojulkaisuna

Rotinen, Riitta Liisa

Monimuotoisen työvoiman työllistäminen

Selvityksessä kuvataan eteläsavolaisten työnantajien näkemyksiä yhteiskuntavastuullisen työllistämisen edellytyksistä ja esteistä. Samalla haetaan vastausta myös siihen, kuinka työllistämistä tukevia palveluja ja taloudellisia tukitoimia tulisi kehittää vastaamaan entistä paremmin työnantajien tarpeisiin.

Diakin julkaisu D

Ilmestynyt myös verkkojulkaisuna

Vähäkangas Auli

AIMOjen kokemuksia ohjauksesta

Aikuisten monimuotokoulutukseen osallistuvien opiskelijoiden kokemuksia ohjauksesta. Ohjauksen haasteiksi nousee yhteisöllisyyden ja vuorovaikutuksen syventyminen.

Diakin julkaisu C

Ilmestynyt verkkojulkaisuna

JULKAISUJA VOI HANKKIA

Diakin julkaisu voi hankkia Granumin, virtuaalisen kirja-kaupan kautta (<http://granum.uta.fi/>) tai: julkaisut@diak.fi Julkaisu voi tilata myös kestotilauksena joko sarjoittain tai teemoittain.

Kestotilaukset: julkaisut@diak.fi.

Teemat:

- Hyvinvointi ja terveys • Kirkko ja seurakunta • Kielet ja viestintä • Kasvatus ja koulutus • Kansalaisyhteiskunta • Monikulttuurisuus

Verkkojulkaisut ja julkaisuluettelo:

■ <http://www.diak.fi/julkaisutoiminta>

ESOK-HANKKEEN UUTISIA

Lukivaikeus korkeakouluissa

Esok -hanke on tuottanut yhteistyössä Turun yliopiston kanssa julkaisun korkeakouluopiskelijoiden lukivaikeuksista. Julkaisussa annetaan keinoja lukivaikeuksien kanssa kamppailevien tukemiseksi. Käytännöllistä tietoa tiiviissä muodossa.

■ <http://esok.jyu.fi/julkaisut/luki/lisatietoa/>

Koulutusta toivotaan erilaisen opiskelijan huomioimiseksi

Esteettömyyskoulutusta käsitelleen kyselyn mukaan korkeakouluissa toivottiin eniten koulutusta erilaisen opiskelijan huomioimiseen opetuksessa, ohjauksessa ja oppimateriaaleissa. Lisäksi koulutusta kaivattiin yleisesti esteettömyydestä ja yhdenvertaisuudesta: mitä ne tarkoittavat, miten niitä toteutetaan käytännössä ja miten niitä arvioidaan?

Korkeakoulujen kyselyyn esteettömyyskoulutuksesta tuli vastausta 37 eri korkeakoulusta. Opiskelija- ja ylioppilaskunnista seitsemän vastasi kyselyyn. Tulosten perusteella rakennetaan koulutusohjelmaa vuodelle 2009. Tarkemmat tiedot kyselyn tuloksista ESOKin sivuilla:

■ <http://esok.jyu.fi/ajank/uutiset/vastaaajat/>

Oikaisu:

Diaktorin nro 3/08 Koivurannan palvelukeskusta käsitelleen juttuun. Keskus aloitti toimintansa nykymuodossaan, kaupungin omistamana vuonna 2002.

DIAKONIA-AMMATTIKORKEAKOULU

Diak on Suomen suurin sosiaalialan kouluttaja ja sillä on kansallinen erityis-tehtävä kirkollisen alan kouluttajana.

DIAKIN KOULUTUSOHJELMAT:

- Degree Programme in Social Services
- hoitotyön koulutusohjelma
- sosiaalialan koulutusohjelma
- viestinnän koulutusohjelma
- viittomakielentulkinn koulutusohjelma
- sosiaalialan koulutusohjelma, päihteet ja syrjäytyminen (ylempi AMK)
- sosiaalialan koulutusohjelma, diakonia ja kristillinen kasvatus (ylempi AMK)
- terveyden edistämisen koulutusohjelma (ylempi AMK)

www.diak.fi

*Diaktorin ilmestyminen loppuu toistaiseksi.
Toimitus kiittää lukijoitaan kuluneista vuosista ja toivottaa hyvää joulua.*

Ota opiksesi!

Diakin avoin ammattikorkeakoulu tarjoaa mahdollisuuden osaamisen kehittämiseen, onpa tavoitteesi ammattitaidon parantaminen, alan vaihtaminen tai aikomus suorittaa ammattikorkeakoulututkinto.

www.diak.fi/avoinamk

DIAKIN PALVELUITA TYÖELÄMÄLLE:

- erikoistumisopinnot
- ylemmät amk-opinnot
- avoimen amk:n opinnot
- ammatillinen täydennyskoulutus

TUTKIMUS- JA KEHITTÄMISPALVELUT:

Vaihtoehtoja tutkimukseen, kehittämiseen, projekteihin ja aluekehitykseen.

TIETOPALVELUT:

- julkaisut ja tiedotteet
- kirjasto- ja tietopalvelut
- opinnäytepankki
- ura- ja rekrytointipalvelut

www.diak.fi/otayhteyttä

DIAK, YHTEISPALVELUT Sturenkatu 2, 00510 Helsinki www.diak.fi

DIAK ETELÄ

Sturenkatu 2, 00510 Helsinki
Yksikönjohtaja Heikki Hiilamo
Puh. 040 358 7203
Koulutusjohtajat Jari Helminen, Jouko Porkka ja Arja Suikkala

DIAK ETELÄ, HELSINKI

Alppikatu 2 A, 00530 Helsinki
Sturenkatu 2, 00510 Helsinki
www.helsinki.diak.fi

DIAK ETELÄ, JÄRVENPÄÄ

Järvenpääntie 640, 04400 Järvenpää
www.jarvenpaa.diak.fi

DIAK ETELÄ, KAUNIAINEN

Helsingintie 10, 02700 Kauniainen
www.kauniainen.diak.fi

DIAK ITÄ, PIEKSÄMÄKI

Huvilakatu 31, 76310 Pieksämäki
Yksikönjohtaja Esko Kähkönen
Puh. 040 539 7110
www.pieksamaki.diak.fi

DIAK LÄNSI, TURKU

Lustokatu 7, 20380 Turku
Koulutusjohtaja Eila Hannula
Puh. 0400 246 412
www.turku.diak.fi

DIAK LÄNSI, PORI

Metsämiehenkatu 2, 28500 Pori
Yksikönjohtaja Kirsi Sirola
Puh. 040 840 0465
www.pori.diak.fi

DIAK POHJOINEN, OULU

Uusikatu 46, 90100 Oulu
Vt. yksikönjohtaja Maija-Liisa Blomster
Puh. 0400 677 367
www oulu.diak.fi

Diaktori-lehden toimittivat Diakin Turun toimipaikan medianomiopiskelijat